

Protokół

dziesiątego posiedzenia, drugiej sesyi, drugiego peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 9. września.

Obecni: Marszałek Książę Leon Sapieha.

Sekretarze: ks. Barewicz, Szujski, Dr. Pfeiffer, St. Tarnowski.

Komisarz Rządowy: radca Namiestnictwa Bartmański.

Liczba posłów obecnych przy początku posiedzenia 84. W ciągu posiedzenia 117.

Początek posiedzenia o godzinie 10¹/₄.

Sekretarz Szujski czyta protokół poprzedniego posiedzenia, który Izba bez zarzutu przyjmuje, a następnie spis petycyj złożonych u łaski Marszałkowskiej od dnia 7. do dnia 9. września b. r. od l. 133. do l. 141.

Posel Henryk Wodzicki oznajmuje osobnem pismem, że z powodu innych zajęć krajowych składa mandat deputowanego do Rady Państwa. Marszałek oświadcza, że posłowi Kowbasiukowi udzielił ośmiodniowego urlopu.

Sekretarz Szujski odczytuje pismo od Jego Excelencyi Namiestnika hr. Gołuchowskiego który przesyła przedłożenie rządowe o nadzorze szkół ludowych i prosi ażeby przedłożenie to, położone było na porządek dzienny jednego z najbliższych posiedzeń.

Sekretarz ks. Barewicz czyta wniosek posła Kowalskiego i 15 posłów następującej treści:

1. Na wszechnicy lwowskiej dla nauk prawniczych wydziału sądowego w języku ruskim wykładowych stałe katedry profesorów zwyczajnych systemizowane były.
2. Suplentom wykładającym na wydziale prawniczym przyznane były prawa i korzyści profesorów zwyczajnych, a przeto istniejące na wszechnicy lwowskiej katedry z wykładem ruskim, na stałe katedry profesorów zwyczajnych zamienione były.
3. Na tejsze wszechnicy ze wszystkich przedmiotów wykładanych w języku ruskim dozwolonem być ma tak examina rządowe jak i examina ścisłe (na doktorów) zdawać w języku ruskim.

Posel Kowalski wnosi, ażeby wniosek ten odesłany był bez drukowania do komisji edukacyjnej; Izba się na to zgadza.

Posel Skrzyński stawia następujący wniosek naglący:

„Zważywszy, iż od rozstrzygnięcia zasadniczej kwestyi czy nieograniczona wolność dzielenia własności gruntowej ma być dopuszczoną, zależy dalsza praca komisji co do przedłożenia rządowego o wolności obrotu własnością ziemską“ komisja w myśl §. 34. regulaminu wnosi:

• Wysoki Sejm raczy uchwalić:

• Komisja ma z pominięciem drukowanego sprawozdania przedłożyć nasamprzód Sejmowi do rozstrzygnięcia to wstępne zasadnicze pytanie: Czy nieograniczona wolność dzielenia własności ziemskiej ma być dopuszczona. • Posel Grocholski wnosi przejście nad powyższym wnioskiem do porządku dziennego. Izba przyjmuje wniosek posła Grocholskiego.

Z porządku dziennego przechodzi Izba do pierwszego czytania wniosku posła Starowiejskiego, o uzupełnienie ksiąg tabularnych. Posel Starowiejski popiera swój wniosek i żąda ażeby tenże odesłany był do komisji językowej wzmocnionej trzema nowymi członkami.

Posel Kowalski żąda wyboru osobnej komisji z 9 członków.

Izba przyjmuje wniosek p. Kowalskiego.

Komisja ta ma być wybraną na końcu posiedzenia

Następuje z porządku dziennego pierwsze czytanie wniosku posła Koczyńskiego o urządzenie ksiąg gruntowych. W nieobecności wnioskodawcy Marszałek zapytuje Izbę, czy ta chce, ażeby wniosek ten odesłany został tak jak wniosek posła Starowiejskiego do wybrać się mającej komisji z 9 członków. Izba zgadza się na tę propozycję.

Dalszym przedmiotem porządku dziennego jest pierwsze czytanie wniosku posła Krzeczunowicza, do ustawy objaśniającej §. 55. ordynacji wyborczej dla gmin. Posel Szumańczewski prosi, ażeby w nieobecności wnioskodawcy i z jego upoważnieniem wolno mu było poprzeć ten wniosek.

Izba przystaje na żądanie p. Szumańczewskiego, który poparłszy wniosek, wnosi ażeby tenże odesłany został do komisji konstytucyjnej. Izba wniosek ten przyjmuje.

Następnie popiera z porządku dziennego posel Czerkawski w pierwszym czytaniu wniosek swój o nadzórze szkół i żąda, ażeby wniosek ten odesłany został do komisji edukacyjnej. Izba wniosek ten przyjmuje.

Z porządku dziennego przychodzi drugie czytanie wniosku do ustawy o mytach na drogach publicznych nie-eraryalnych. Sprawozdawca posel Ławrowski. Przy rozprawie ogólnej nikt głosu nie zabiera. Przy rozprawie szczegółowej nad §. 2. żąda posel Wężyk ażeby ustęp II tego paragrafu brzmiał: „Myta prywatne na drogach krajowych przechodzą zatem wraz z wszelkimi zabudowaniami i przyrządami, które do wykonywania poboru służyły, na własność funduszu krajowego, a wynagrodzenie za nie nastąpi według przepisów o wywłaszczeniu.” Wniosek ten jest dostatecznie poparty.

Posel Paszkowski wnosi, ażeby w paragrafie tym zamiast słów: «przedmioty od których» położyć słowa: «przedmioty na których myto zaprowadzone było». Poprawka ta jest popartą. Sprawozdawca zgadza się z nią imieniem komisji. Przy głosowaniu upada poprawka posła Węzyka; poprawka posła Paszkowskiego zostaje przyjęta. §. 3. przyjęty bez dyskusji; tak samo §. 4., 5., 6., 7., 8. Przy §. 9. żąda posel Kowalski, ażeby przy oznaczeniu liczby sążni dodać słowa: «miary niższo-austriackiej». Sprawozdawca uważa poprawkę tę za zbytęcną, gdyż innej miary nie ma i prawo takowej nie przypuszcza. Przy głosowaniu upada poprawka posła Kowalskiego, paragraf przyjęty podług wniosku komisji. §. 10. przyjęty bez dyskusji, tak samo §§. 11. i 12. Przy §. 13. wnosi posel Kamiński, ażeby ustęp trzeci tego paragrafu odesłany został komisji z poleceniem, iżby wyjątki uwolnienia od myta były w osobnym dodatku poszczególnione. Wniosek ten jest dostatecznie poparty. Przy głosowaniu jednak upada; a utrzymuje się §. podług wniosku komisji. Paragraf 14. i 15. przyjęty bez rozprawy; równie też paragraf 16., 17., 18., 19., 20., 21. Przy §. 22. obstaje posel Grocholski przy pierwotnej redakcyi Wydziału krajowego, przeciw zmianie zrobionej przez komisję, i stawia pierwotną tę redakcyę jako poprawkę. Poprawka ta jest poparta. Przy głosowaniu atoli upada. Paragraf 23. i 24. przyjęty bez dyskusji; niemniej tytuł, artykuł pierwszy i drugi.

Z porządku dziennego następuje drugie czytanie wniosku Wydziału krajowego, w sprawie mianowania i wynagrodzenia mężów zaufania dla spraw katastralnych. Sprawozdawca posel Grocholski. Komisarz rządowy oświadcza, iż rząd gotów jest przyjąć na fundusz katastralny koszta dyet i podróży członków komisji krajowej i inspektoryjnej pod warunkiem atoli, że dyety i podróże mężów zaufania opłacone będą z funduszu krajowego.

Posel Podlewski żąda, ażeby sprawę tę po oświadczeniu komisarza rządowego odesłać do komisji katastralnej. Sprawozdawca zgadza się z tym wnioskiem. Przy głosowaniu Izba go przyjmuje, a przeto przedmiot odsyła się do komisji katastralnej.

Następuje wybór komisji do wniosku posła Starowiejskiego w przedmiocie ksiąg gruntowych. Na skrutatorów wezwani panowie: Rutowski, Torosiewicz, Badeni, Czartoryski Konstanty, Zborowski, Makowicz, ks. Dzerowicz, Hönigsmann, Szeleszczyński, Jakóbk, Cywiński, Czajkowski. Posel Torosiewicz zdaje sprawę z skrutynium. Głosujących było 103, większość absolutna 55. Tę otrzymali panowie: Czajkowski 105 głosów, Starowiejski 103, Koczyński 101, Kowalski 99, Ławrowski 96, Zbyszewski 69, Zyblikiewicz 64. Pozostaje jeszcze do wybrania dwóch członków komisji. Przy wyborze uzupełniającym skrutatorowie ci sami; głosujących 96, większość absolutna 49, tę otrzymał tylko posel Haller głosów 79. Następuje wybór ściślejszy pomiędzy posłami Szumańczewskim i Smolką.

Rezultat tego skrutynium ma być ogłoszonym na następnej posiedzeniu.

Marszałek wzywa komisję, ażeby się ukonstytuowała i na najbliższem posiedzeniu Izbę o tem zawiadomiła.

Koniec posiedzenia o godzinie 1. minut 40.

Następne posiedzenie w piątek d. 11. września o godzinie 10. — Porządek dzienny:

1. Pierwsze czytanie wniosku rządowego o budżecie indemnizacyjnym na r. 1869;
2. Pierwsze czytanie wniosku posła Jakóbika o zniesienie mesznego i t. d.
3. Pierwsze czytanie wniosku Wydziału krajowego o zmianę statutu krajowego i Sejmowej ordynacyi wyborczej.
4. Sprawozdanie komisji edukacyjnej o wniosku posła Pietruskiego, o zaprowadzeniu języka polskiego na wszechnicach we Lwowie i Krakowie.

Leon książę Sapieha.

Sekretarz:

St. Tarnowski.

Sekretarz:

Pfeiffer.

Dalszy ciąg petycyj

wniesionych do Sejmu do dnia 9. września 1868.

133. Miłkowski Edward, przez posła Trzecieckiego o cofnięcie wydanego przez c. k. urząd powiatowy gorlicki konsensu na wyszynk napojów słodkich, i ażeby więcej podobnych konsensów nie wydawano.

134. Zwierzchność gminy Domaradza, przez posła Krzczunowicza, o uwolnienie od obowiązku składania datków na fundusz zapasowy parafialny.

135. Zwierzchność gminy Hnizdyczów przez posła Smolkę przedstawia niesprawiedliwe załatwienie przez sądy sprawy Iwana Sałdeka i prosi o nową komisję w tej sprawie.

136. Podlewski Waleryan, poseł, przedkłada projekt wykupna prawa propinacyi w połączeniu z założeniem banków hipotecznych w powiatach.

137. Wydział powiatowy w Buczaczu, przez p. Podlewskiego, o zapomogę dla pogrzelców w miasteczku Potoku.

138. Tenże Wydział powiatowy, o wypłacanie nauczycielom szkół ludowych ich płacy przez kasy powiatowe, i o fundusz ku wspieraniu gorliwych nauczycieli.

139. Tenże Wydział powiatowy przez p. Podlewskiego, o zniesienie tacy spadkowej od realności włościańskich, lub przynajmniej o sprawiedliwszy wymiar takowej.

140. Wydział powiatowy w Złoczowie przez posła Hubickiego, o interpelację §. 12. ustawy drogowej.

141. Tenże Wydział powiatowy przez posła Hubickiego, o dozwole nie konkurencyi do dróg gminnych.
